

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут Психології

Кафедра Соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДІАПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіапсихологія
Освітня програма	«Психологія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	3 / 6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Денна ф.н.: Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год. Заочна ф.н.: Лекції – 4 год. Семінарські заняття – 6 год. Самостійна робота – 80 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php/developer/course/view/2437

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни: формування у студентів цілісного уявлення про особливості взаємодії людини та соціальної групи з інформаційним середовищем, компетентностей, пов'язаних із вивченням психологічних аспектів медіавиробництва та медіавпливу, розвиток медіаграмотності студентської молоді.

Основні завдання вивчення дисципліни: формування у студентів системи знань про психологічні особливості інформаційного суспільства, розуміння психологічної складової медіавиробництва, особливостей сприймання та інтерпретації індивідом і соціальними групами інформації за посередництвом медіа, розвиток у студентів практичних навичок аналізу медіаконтенту, відповідального використання інформації.

Компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Фахові компетентності:

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;

СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики;

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
 ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
 ПР 10.Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

3. Структура курсу (зразок)

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Медіапсихологія як галузь психологічного знання 1. Предмет і завдання медіапсихології. 2.Соціально-психологічні функції медіапсихології в сучасному суспільстві. Зв'язок медіапсихології з іншими галузями наукового знання. 3.Характеристика методів дослідження масових комунікацій. 4.Проблеми та перспективи розвитку медіапсихології на сучасному етапі.	Розуміти закономірності і психологічні особливості функціонування медіа в контексті професійних завдань; знати основні функції медіапсихології на сучасному етапі життєдіяльності суспільства, методи дослідження та перспективи розвитку медіапсихології.	Опрацювати матеріал лекції та рекомендовану літературу.
2	Тема 2. Медіакommунікація: психологічна характеристика взаємодії медіа й аудиторії 1. Психологічні особливості медіакommунікації як складової соціальної системи. 2.Функції медіакommунікації. 3.Медіасередовище: зміст поняття, загальні та специфічні ознаки. Класифікація медіа. Канали мас-медіа.	Обґрунтувати роль та місце медіа- комунікації в системі суспільних відносин; розглянути психологічні аспекти медіакommунікації; розрізняти основні типи медіаконтенту та їх ознаки.	Підготуватись до семінарського заняття,опрацювати літературу, тест по темам 1-2, розбір кейсів.
3	Тема 3. Психологія медіавпливу 1..Психологічні особливості медіавпливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії. 2.Концепції медіавпливу. 3.Ефекти впливу мас-медіа на особистість: класифікація та характеристика. 4. Аудиторія як об'єкт і суб'єкт комунікації. Види аудиторії. 5. Мотиви звернення особистості до мас-медіа.	Усвідомлювати психологічну специфіку впливу медіа на індивідуальну та групову свідомість і поведінку, , розглянути основні концепції медіавпливу, знати основні характеристики аудиторії як суб'єкта і об'єкта медіавпливу, розпізнавати основні ефекти медіавпливу.	Підготуватись до семінарського заняття, опрацювати літературу, тест по темі 3; кейси.
4	Тема 4. Роль ЗМІ у процесі соціалізації особистості. 1. Медіа як агент соціалізації. Аналіз провідних психологічних концепцій соціалізації особистості за посередництвом ЗМІ. 2.Вікові аспекти медіасоціалізації. 3.Переваги та ризики медіасоціалізації особистості. 4.Проблема само-ідентифікації	Обґрунтувати власну позицію щодо ролі медіа у процесі соціалізації особистості, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел, розуміти вікові аспекти медіасоціалізації визначати переваги та ризики медіасоціалізації, основні	Підготуватись до семінарського заняття, опрацювати літературу. Самоаналіз «Вплив медіа».

	особистості в сучасному медіапросторі. 5. Сутність явища медіазалежності, її різновиди та показники.	маркери медіазалежності особистості.	
5	Тема 5. Психологічна характеристика деструктивного медіасередовища 1. Типи маніпулятивного медіаконтенту. 2. Чинники агресивності медіасередовища. Типи агресивних медіатекстів. Медіатравма. 3. Кібербулінг як форма насилля: характеристика, причини виникнення, класифікація.	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. і з використанням інформаційно-комунікативних технологій для вирішення професійних завдань. Розрізняти типи неправдивої інформації, виокремлювати інформаційно-психологічні агресори та інформаційно-психологічне сміття.	Підготуватись до семінарського заняття, опрацювати літературу, Тест по темам 4-5, презентація Презентація «Фейки у ЗМІ», кейси.
6	Тема 6. Психологічний аналіз медіаконтенту 1.Психологічна експертиза медіадискурсу: мета, завдання, загальна процедура проведення, умови ефективності. 2.Технологія експертизи друкованої медіапродукції. 3. Психологічна експертиза аудіальної медіапродукції. 4.Технологія психол.аналізу медіаконтенту, що транслюється по ТБ.	Ознайомитися із технологією проведення психологічної експертизи медіаконтенту, процедурою фактчекінгу, знати основні вимоги щодо перевірки медіаконтенту в соціальних мережах, розвиток навичок забезпечення особистої кібербезпеки, вміння аналізувати медіатексти.	Підготуватись до семінарського заняття, опрацювати літературу, психологічний аналіз медіаконтенту.
7	Тема 7. Психологія новинних ЗМІ 1.Психологічна суть поняття «новина». Види новин. Роль новин у сучасному світі. 2.Вплив ЗМІ на створення «порядку денного». Аналіз концепцій. 3.Характерні риси значущої події, що висвітлюється у новинних блоках ЗМІ. 4.Особливості сприймання аудиторією новинних випусків. 5.Психологічна експертиза новин: мета, завдання, етапи, технологія.	Вміння систематизувати інформацію, інтерпретувати та оцінювати події, ідентифікувати інструменти маніпуляції та неправдивого контенту, навички з особистої кібербезпеки, вміння аналізувати медіатексти.	Підготуватись до семінарського заняття, опрацювати літературу, розбір кейсів, тренінг, тест по темам 6-7.
8	Тема 8. Медіаграмотність як умова інформаційної безпеки особистості в сучасному медіапросторі 1.Поняття про медіаграмотність. Структура і критерії медіаграмотності. 2. Загрози інформаційно-психологічній безпеці особистості й суспільства та їх джерела. 3.Інформаційно-психологічна війна: характеристика впливу на масову та індивідуальну свідомість. 4.Інформаційно-психологічні операції як елемент ІПВ. Види інформаційно-психологічної зброї. 5. Проблеми психологічного	Вміння систематизувати інформацію, втілювати ідеї завдяки онлайн-інструментам, інтерпретувати та оцінювати події, ідентифікувати інструменти маніпуляції та неправдивого контенту, навички з особистої кібербезпеки, вміння аналізувати медіатексти.	Підготуватись до семінарського заняття, опрацювати літературу, навчальної групової дискусії, кейси, тренінгові вправи. Презентація пам'ятки по інформ.-психол.безпеці особистості. Виконати підсумкову контрольну

захисту особистості та групи від деструктивного інформаційно-психологічного впливу.		роботу.
---	--	---------

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	15
Тестування	40
Контрольна робота	20
Самостійна робота	25
Індивідуальне завдання	
Залік/ Максимальна кількість балів	100

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним і підсумковим контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (опитування на семінарських заняттях, тестування, контрольна робота, самостійна робота).

Підсумковий контроль - залік. Залік виставляється на останньому семінарському занятті як підсумок виконання всіх визначених робочою програмою завдань. Мінімальна кількість балів – 50. Максимальна кількість балів – 100.

Перед написанням письмової (контрольної) роботи у форматі тестів студенти отримують перелік тем і питань, які виносяться на письмову роботу (програмові вимоги) та посилання на навчально-методичну та наукову літературу для самостійної підготовки.

Критерії оцінювання тестів: за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Поточне оцінювання здійснюється за 5-бальною шкалою, критерії відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролю.

В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів з дисципліни закладено такі критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати, диференціювати, систематизувати;
- 3) рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці;
- 4) вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач.

Критерії оцінювання самостійної роботи.

Критерії оцінювання самостійної роботи (теми 5 і 8):

9-10 балів (відмінно) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, підготовлена й проведена якісна візуальна презентація матеріалу, правильно визначено цільову аудиторію, мету повідомлення, його структуру, види та засоби психологічного впливу медіа, продемонстровано розуміння смислу та призначення інформації, вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань;

8-7 балів (добре) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, підготовлено презентацію, подано відповіді на основні пункти завдання, визначено призначення медіа для цільової аудиторії, мету повідомлення, його структуру, види та засоби психологічного впливу, однак допущені незначні помилки, недостатньо виявлено творчий підхід до вирішення поставлених завдань;

6-5 балів (задовільно) - завдання виконане не в повному обсязі, здане вчасно (або із запізненням), презентація підготовлена, однак не представлена в групі, допущено істотні помилки у визначенні цільової аудиторії, мети повідомлення, його структури, видів та засобів

психологічного впливу, недостатньо виявлено розуміння поставлених завдань та вміння вербалізувати опрацьований матеріал;

4-3 бали (незадовільно) - завдання виконане значно менш, ніж наполовину, здане невчасно, мету медіаповідомлення, його структуру, види та засоби психологічного впливу визначено з помилками або ж окремі аспекти не визначено, не продемонстровано розуміння інформації;

2-1 бал (незадовільно) — завдання практично не виконано або виконане невірною, складається з окремих малозмістовних у елементів, які за своїм змістом не відображають суті завдання;

0 балів – завдання не виконане.

Критерії оцінки самоаналізу:

5 балів (відмінно) – повністю розкрито проблемні питання, основні тези й сформульовані висновки достатньо обґрунтовані.

4 бали (добре) – проблему загалом розкрито, проте деякі питання висвітлено поверхнево, основні тези й сформульовані висновки недостатньо обґрунтовані.

3 бали (задовільно) – проблему розкрито недостатньо, не всі аспекти, вказані у завданні, висвітлено, завдання виконано поверхнево, висновки відсутні або недостатньо обґрунтовані.

2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, проблему в есе не розкрито, висновки відсутні.

1 бал (незадовільно) – завдання не виконано, подається кілька тез, які не висвітлюють суті проблеми, містять загальні судження.

0 балів – завдання відсутнє.

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
Лекції																				
Семінарські заняття			5					5			5									15
Самостійна робота					5		10			10										25
Тестування			10	10		10			10											40
Контрольна робота												20								20
Всього за тиждень			15	10	5	10	10	5	10	10	5	20								100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За заг. ред. В.Ф.Іванова. К.: Академія української преси, 2004. 262 с. Вітюк Н.Р. Медіапсихологія : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. 112 с. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О.В.Волощенко; За науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. С. 237-328. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Барішполец, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубева та ін.] ; за наук. ред. Л. А. Найдьонові, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2014. 	

6. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків: «Vivat», 2021.
7. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Підручник . Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 244 с.
8. Петрунко О.В. Діти і медіа:соціалізація в агресивному медіа середовищі. Ніжин, 2011.
9. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : [монографія] / Л. А. Найдьонова, О. Л. Вознесенська, Г. В. Мироненко, М. І. Найдьонов, Н. О. Обухова, Н. І. Череповська, Н. С. Шишко ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 278 с.
10. Сучжон-Кім Панг А. Гаджет-залежність: Як отримувати інформацію, не руйнуючи себе та інших. Харків: Ранок, 2020. 320 с.
11. Почепцов Г.Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків: Vivat, 2021.
12. Почепцов Г.Г. Токсичний інфорпростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків: «Vivat», 2022. 384 с.

Інтернет-ресурси:

Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_163#Text

Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL:

<https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>

Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.

Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>

Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної психології факультету психології, К.505, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, https://ksp.pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	кандидат психологічних наук, доцент Вітюк Надія Романівна
Контактна інформація викладача	nadiia.vityuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу «Медіапсихологія» спрямована на створення активної співпраці та ґрунтується на принципах академічної доброчесності, що забезпечує її прозорість та законність діяльності і здійснюється на основі відповідних нормативних документів: «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника». При виконанні завдань творчого рівня неприпустимі плагіат та списування.
Пропуски занять (відпрацювання)	Лекційні заняття, пропущені студентом, не відпрацьовуються, але обов'язковим є опрацювання лекційного матеріалу, що поданий в системі дистанційного навчання. Пропущені семінарські заняття відпрацьовуються наступним чином: студенти повинні відпрацювати невиконаний обсяг робіт (написати контрольну

	<p>роботу, тематичний тест, виконати завдання для самостійної роботи тощо) протягом 2 тижнів після пропущеного заняття. Самостійні роботи повинні бути здані не пізніше ніж за 1 тиждень до КСР.</p> <p>Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог у встановлені терміни.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Студенти повинні виконати усі завдання, які зазначені у програмі (силабусі) своєчасно. Ті студенти, які не виконали завдання для самостійної роботи вчасно без поважних на те причин (що засвідчується документально), повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на 20 %.</p> <p>Однак якщо відсутність була без поважних причин, студент втрачає можливість отримати бали за усні відповіді. Якщо студент набирає за всі види робіт (за залік) менше 50 балів і при невдалих подальших перездачах заліку за талонами 2 і 3, то йому буде запропоноване повторне вивчення курсу.</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	Не допускається. Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету.
Додаткові бали	Надаються за наукову та громадську активність студентів (3 бали).
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf).</p> <p>Рекомендовані платформи: Prometheus , EdEra, Coursera</p>

Викладач _____ Вітюк Н.Р., доцент кафедри соціальної психології